

НЕОБХІДНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН

Шульга Дмитро Михайлович,
студент 4 курсу навчання
за спеціальністю «Економічна теорія та
економічна політика»
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Основним законом, який стосується державного регулювання цін, є Закон України «Про ціни та ціноутворення». Він передбачає регулювання на соціально значущі продукти та товари. Є декілька способів державного регулювання цін: встановлення фіксованих цін, обмеження постачальницько-збутових надбавок та граничних нормативів рентабельності. Ще одним способом є запровадження процедури декларування зміни цін: якщо продавець підіймає ціну більше, ніж на 5%, то зобов'язаний її задекларувати. Це означає, що нову ціну треба спочатку внести в реєстр, який є на сайті Держпродспоживслужби, і лише через три дні можна її застосовувати. Якщо ціна зростає більше, ніж на 15%, то її можна застосовувати через 30 днів. Фактично такий захід лише відтерміновує зростання цін, оскільки держава не може заборонити збільшувати ціни, якщо зростає закупівельна ціна.

Система цін, що функціонує в економіці України, є недосконалою. Це зумовлено відображенням у ціноутворенні перенесеної з минулого гіпертрофованої структури виробництва і споживання, з одного боку, та відсутністю повної і досконалої інформації через інформаційну асиметрію і трансакційні витрати – з іншого. Водночас, недоліки регулювання системи цін негативно впливають на соціально-економічний розвиток суспільства.

Держава регулює систему цін з метою досягнення стабільного розвитку економіки. Це перш за все, щоб запобігти руйнівному впливу ринкових цін на економічний розвиток. Такі цілі переважно формуються під час переходу до

ринкових відносин або в періоди економічного спаду економіки та її дисбалансів, що призводять до порушення господарських відносин.

В умовах ринкових відносин діяльність державних органів спрямована на стримування монополізму, розширення конкурентного середовища та боротьбу з нечесною конкуренцією через прийняття відповідних законодавчих актів. Державне регулювання ціноутворення є формою управління економіки. Тому його ефективність зумовлена тим, якою мірою держава враховує об'єктивні економічні закони, насамперед закони ринку, за якими функціонує ринковий механізм ціноутворення, виконуючи регулюючі функції.

Підвищення ефективності дії механізму регулювання системи цін вимагає подальшого дослідження не лише окремих елементів механізму і їх сукупної взаємодії, а й визначення сфери та міри державного втручання в цей процес

Право прямого регулювання цін здійснюється, як правило, в базових галузях: у вугільній промисловості, атомній енергетиці, чорній металургії, комунальних послугах, транспорті, зв'язку, фінансах, сільському господарстві, охороні здоров'я та освіті. Протягом нетривалого періоду такі заходи (що застосовуються в кризові періоди) можуть сприяти певній стабілізації економіки: знижуються темпи зростання цін, зростають зайнятість і валовий внутрішній продукт. Але через кілька років неодмінно проявляться негативні наслідки заморожування цін і заробітної плати, серед яких стримування інвестиційної активності, зниження рівня ділової активності та доходів..

Література:

1. Бодров В. Г. Державне регулювання економіки та економічна політика: навч. посіб. / В. Г. Бодров, О. М. Сафронова, Н. І. Балдич. — К.: Академвидав, 2022. — 520 с. — (Серія “Альма-матер”).

2. Дідківська Л. І. Державне регулювання економіки: навч. посіб. / Л. І. Дідківська, Л. С. Головка. — 5-те вид., стер. — К. : Знання, 2020. — 213 с
3. Стеченко Д. М. Державне регулювання економіки: навч. посіб. / Д. М. Стеченко. — К. : Вікар, 2021. — 262 с.
4. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки: навч. посіб. / Л. А. Швайка. — К. : Знання, 2021. — 435 с.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Н.О.Степаненко

Матеріали конференції публікуються в авторській редакції.